

عنوان مقاله:

تاثیر تمایزات فرهنگی در فهم تشبیه انسان به اتان دبره (الاغ زخم پشت) در نامه ۴۵ نهج البلاغه

محل انتشار:

فصلنامه علوم حدیث، دوره 29، شماره 1 (سال: 1403)

تعداد صفحات اصل مقاله: 26

نویسندگان:

پوران میرزائی - استادیار گروه حدیث، دانشکده علوم و معارف حدیث، دانشگاه قرآن و حدیث، تهران، ایران.

عطیه سلمانی - کارشناس ارشد علوم قرآن و حدیث، دانشگاه قرآن و حدیث، تهران، ایران.

الهام زرین کلاه - استادیار گروه علوم قرآن و حدیث، مرکز آموزش عالی اقلید، ایران.

خلاصه مقاله:

یکی از نکات ضروری در مواجهه با متون کهن بویژه متون دینی، توجه به واژگانی است که در معنای لغوی به کار نرفته اند؛ بلکه متکلم متناسب با فرهنگ گفتاری رایج در عصر خود، مفهومی مجازی، اراده کرده است. تشبیه رخدادیست که گاه کاربرد آن در متون کهن مانند نهج البلاغه موجب پیچیدگی معنا گشته. معادل گزینی صحیح برخی از این گزاره های تشبیهی بویژه آن دسته که از معنای مستعمل کهن خود فاصله گرفته اند، دقتی دوچندان می طلبد و عدم توجه به مجاز بودن، برداشت ناصواب از کلام را به همراه دارد. نامه ۴۵ نهج البلاغه که امیر مومنان% در آن خود را به «ماده الاغی پشت زخم» تشبیه کرده اند، از این سنخ گزاره ها به شمار می رود که در وهله اول معنای ظاهری آن کژتاب است و در ادبیات معاصر، نامتعارف جلوه می کند. موضوعی که چرایی کاربرد آن، مسئله نوشتار حاضر است که به شیوه کتابخانه ای و با روش توصیفی استنتاجی، با مراجعه به کاربرد آن در متون اصیل، توجه به فضای صدور، سیاق و بهره گیری از شاخصه های گفتاری فرهنگ عرب متقدم، به نفی پندار رایج بر انحصار این تعبیر در معنای منفی می پردازد. اثبات چند کاربردی بودن این تعبیر و کاربرد توام مثبت و منفی، در سده نخستین، از مهم ترین ثمرات این پژوهش به شمار می رود.

کلمات کلیدی:

تشبیه انسان به حیوان، نامه ۴۵ نهج البلاغه، اتان دبره، مشکل الحدیث

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2037141>

